

**Príhovor Jána FIGEĽa,
európskeho komisára pre vzdelávanie,
odbornú prípravu, kultúru a školstvo.**

Ctené dámy, vážení páni, milí priatelia,

Klimatické zmeny, ktorých sme v posledných desaťročiach svedkami, vyvolávajú v ľuďoch otázky i obavy. V posledných rokoch však aj odhodlanosť konať viac spoločne a rozumnejšie pri ochrane klímy. Obdobne sme v tomto čase svedkami narastania sucha a nedostatku vody. Očakáva sa, že otepľovanie klímy urobí túto situáciu s nedostatkom vody ešte horšou. Na druhej strane pribúdajú vo svete i v Európe rozsiahle a časté povodne a záplavy.

Dostatok dobrej, kvalitnej vody je základom pre každodenný život každej ľudskej bytosti a pre väčšinu hospodárskych aktivít. Ochrana klímy, atmosféry, hydrosféry a celkového prostredia okolo nás je vlastne ochranou života samotného. Stojíme tak pred narastajúcou výzvou našej doby.

Každá generácia je zodpovedná za ochranu a rozvoj dedičstva, ktoré dostala. História je veľmi dobrou učiteľkou tejto zodpovednosti. Dajú sa aj zdanlivo neprekonateľné hrozby a výzvy riešiť, ak sme zrelí prijímať rozumné riešenia. Inšpiráciou je napríklad vznik zjednotenej Európy ako priestoru mieru a spolupráce na báze spoločných záujmov a práva. Na počiatku procesu zjednocovania bolo Európske spoločenstvo pre uhlie a oceľ. Uhlie a oceľ boli vtedy základom ekonomického úspechu, ale boli i predpokladom vedenia vojny. Preto ich bolo rozumné dostať pod kontrolu. Aj vďaka procesu, ktorý Európske spoločenstvo pre uhlie a oceľ odštartovalo, dnes už viac ako 60 rokov žijeme v Európe nielen bez vojen, ale s väčšou slobodou i bezprecedentnou prosperitou..

Ak by otcovia Európy formovali proces zjednocovania dnes, jedna zo zakladajúcich listín by mala šancu niesť názov "Európske spoločenstvo pre vodu a klímu". Preambula

zakladajúcej zmluvy z roku 1951 začína tým, že “svetový mier môže byť zachovaný len tvorivým úsilím primeraným hrozbám, ktoré ho ohrozujú.” To, čo platilo a platí pre zachovanie svetového mieru, platí i pre hrozby vyplývajúce z klimatických zmien a ich dôsledkov. Aj dnes je potrebné koordinované a adekvátne úsilie spoločenstva štátov čeliť novodobým hrozbám. Okrem toho, pri hľadaní riešení a realizovaní opatrení je potrebné zapojiť všetky relevantné zložky a skupiny obyvateľstva, mimovládne organizácie, štátne i samosprávne inštitúcie.

Povzbudivým príkladom takéhoto spoločného úsilia je aj bratislavská konferencia “Voda a klíma v Európe”, na ktorej osobitne vítam zapojenie mimovládnych organizácií do hľadania udržateľných riešení v tejto dôležitej oblasti. Európa veľmi potrebuje tvorivosť, angažovanosť a entuziazmus, ktorý prekonáva byrokráciu, nepriaznivé materiálne podmienky, ale najmä zabehané vzorce myslenia, ktoré často vyjadrujú nezodpovedné, udržateľnosť života ohrozujúce prístupy..

Európska komisia venuje veľkú pozornosť otázkam vody a klímy. Popri schvaľovaní legislatívy, ktorou sa snažíme prispievať k hľadaniu udržateľných riešení, podporujeme spoluprácu v rámci 7. Rámcového programu pre výskum. Na roky 2007-2013 vyčlenila Komisia na projekty v oblasti životného prostredia 1.8 mld. Euro, ktorých súčasťou je aj výskum klimatických zmien. Pri letnom pohľade na predkladané projekty som našiel viacero tém, ktoré priamo spájajú problematiku klímy a vody (napr. Dopady klimatických zmien a adaptačné stratégie vo vodohospodárskej politike, Efektívnosť opatrení zameraných na adaptáciu a zmiernenie zmien hydrologického cyklu a jeho extrémov, Klimatická politika a jej dopady a odozvy na využívanie pôdy a na ekosystémy v Európe, Riziko búrok v Európe, atď.)

Som členom Európskej komisie zodpovedným za vzdelávanie, odbornú prípravu, kultúru a mládež. Sú to záležitosti nie mocenské, ale rozhodujúce pre budúcnosť jednotlivcov a národov. S výchovou, poznaním a kultúrou, zvlášť mladých, veľmi súvisia aj odpovede na výzvy súčasnosti. Aj od toho závisí, či bude dominovať skôr kultúra dialógu, zodpovednosti, úcty k životu alebo bude prehrávať s relativizáciou hodnôt,

konzumizmom, či ignoranciou. S radosťou som sa oboznámil s "Deklaráciou pre novú kultúru vody" podpísanou mnohými prominentnými osobnosťami z oblasti vodného hospodárstva v roku 2005 v Madride. Deklarácia považuje náš vzťah k vode za prirodzenú súčasť našej kultúry a apeluje na potrebu zmeny "našich hodnôt, chápania prírody, etických princípov a životného štýlu" Táto obnovená kultúra musí zahŕňať holistický prístup a musí rešpektovať etické, environmentálne, spoločenské, ekonomické, politické a emocionálne rozmery vodných ekosystémov. Deklarácia sa hlási k základnej Európskej smernici pre vodu a oslovuje Európsku komisiu, aby prevzala svoj diel zodpovednosti za "novú kultúru vody" a za zmeny, ktoré je nutné v našom vzťahu k vode urobiť, "aby ľudstvo dosiahlo spravodlivý a udržateľný manažment vodných ekosystémov planéty."

Svojím dielom zodpovednosti ako člen Európskej komisie chcem podporiť aj Vašu konferenciu, ktorej želim tvorivé rokovanie v prospech spoločného dobra, ktorým je v tomto prípade zmiernenie excesov vody a klímy v Európe a vo svete. Blahoželám aj autorom zaujímavej novej knihy "Voda pre ozdravenie klímy – Nová vodná paradigma". Viacerých z tímu poznám z rokov úsilia o slobodu a demokraciu v Československu a na Slovensku i z úsilia o európsku perspektívu našej krajiny.

Tým, ktorí úprimne hľadajú odpovede na otázky o budúcnosti - či politickej, spoločenskej, ekonomickej alebo environmentálnej, by som rád pripomenul odkaz jedného zo zakladateľov ES – J. Monneta. Keď sa ho raz pýtali na jeho pocit vo vzťahu k budúcnosti projektu spoločnej Európy, odpovedal: "Nie som pesimista, ani optimista, ale som ODHODLANÝ."

Nech aj pre nás dnes je charakteristikou viac odhodlanosť a zodpovednosť, než pocity či skepsa, a už tobôž nie ľahostajnosť nad tým, čo sa deje. Kiežby sme jedného dňa o vode a klíme hovorili v podobnom otvorenom, realistickom a konštruktívnom duchu, ako dnes hovoríme o význame spojenia produkcie uhlia a ocele pre mier a spoluprácu v Európe!

Prajem Vám zaujímavú a inšpirujúcu konferenciu a všetko dobré pri naplňaní jej záverov.